

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 8. Ad Baptismi valorem non solùm exprimenda est Personarum
Trinitas, sub propriis & distinctis nominibus personalibus, sed & divinæ
naturæ Unitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

ut manifestissimum est ex Summa de Sacramentis, & animæ consilia, quæ in Bibliotheca Victoriana extat manuscripta, cujus Auctor est Petrus Cantor Parisiensis, Præpositivo senior, fol. 156. ubi quaeritur: utrum prolatio hujus verbi, baptizo, sit de substantia Sacramenti? an sufficiat dicere: In nomine Patris, & Filii, & Spiritûs sancti? Non est apud Doctores definitum. Juxta institutionem tamen evangelicam (ubi dicitur, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritûs sancti) ostenditur quid facere debeant in invocatione istorum nominum. Unde videtur non aliud exigi ad formam. Idem colligitur ex Hugone à sancto Victore l. 2. p. 6. c. 13. de Sacramentis fidei. . . Petrus Claromontanus Episcopus eandem propositum hypothesis Stephano Tornacensi Episcopo proponit, dubius an hujusmodi Baptismus sit repetendus. Primum uterque testatur, Latinos, cum in necessitate baptizant, omittente hæc verba, Ego te baptizo, & solum mergendo dicere: In nomine Patris, & Filii, & Spiritûs sancti. Respondet Stephanus, legitimum sibi videri Baptismum istum, nec repetendum. Quia Patres in Baptismo hæreticorum, ut ratas esset, solum Trinitatis invocationem quaesierunt. Quod nonnullis Patrum testimonio demonstrat. Deinde quia nunquam in Evangelio jubetur dicendum: Ego te baptizo; sed tantum, docete omnes Gentes, baptizantes eos in nomine Patris, &c. . . sanè videntur Stephani rationes probabiles (subjungit Morinus). Probe enim sciebant Patres, in quo Baptismi substantia consisteret. Sed de invocatione S. Trinitatis leguntur tantum solliciti fuisse. Deinde videtur omnium Gentium, atque etiam S. Scripturae, & rationis ipsius regula, eam præcepto satisfacere, qui quod Dominus præcepit exequitur, nec opus esse, antea enuntiare se hoc facere. Exempli causa, jubet Elizabeth servo suo, puerum suscipiatur, ut ponas baculum suum super faciem pueri. Quis dicat, necesse fuisse servo, pronuntiare hæc verba: Pono baculum Elizabethi super faciem tuam. Jubet Dominus Moysen virgam projicere, ut fieret serpens. Nunquid necesse fuit Moysen dicere, virgam projicio. . . S. Jacobus de infirmo. . . jubet: Orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini. An ideo necesse est dicere: ungo te? vel non prosit ipsa oratio, nisi prius dicat: oro, vel oremus? Greci. . . hoc tantum proferunt: signaculum doni Spiritûs sancti. Et antiquitus Latini: signum Christi in vitam æternam. Alii tantum: in nomine Patris, & Filii, & Spiritûs sancti.

75 Verum (ut optime Maldonatus in cap. 28. Matth.) istas omnes subtilitates una Ecclesia tradidit, optima sacrarum Litterarum interpres, omnino dissipat. Ex ea quippe efficax argumentum habemus ad concludendum, quod cum Christus iussit baptizare in nomine Patris, &c. iussit exprimere actum baptizandi (quidquid sit de alijs exemplis à Morino allegatis) in illis enim voluntas & institutio Salvatoris pro regula est. Sic autem Christum voluisse & instituisse, scimus ex Ecclesie traditione, quæ docet actum baptizandi exprimendum esse. Cujus quidem traditionis certum argumentum habemus, tum ex definitione Alexandri III. cap. siquis puerum extrav. de Bapt. Si quis puerum ser in aqua immerferit, in nomine Patris, & Filii, & Spiritûs sancti. Amen. Et non dixerit: Ego baptizo te in nomine Patris, & Filii, & Spiritûs sancti, non est puer baptizatus. Tum ex eo quod Alexander VIII. die 7. Decemb. 1690. hanc proscriptit propositionem 27. ex 31. Valuit aliquando Baptismus, sub hac forma collatus, in nomine Patris, &c. prætermisiss illis, ego te baptizo.

76 Nec in contrarium proferri possunt SS. Patres: utpote apud quos Morinus taceat, nihil super hac questione commemoratum, multo minus disputa-

tum. Nec mirum: quia ipsorum tempore nulla super hoc mota fuit quaestio, sed magna semper fuit consensus: siquidem, ut Maldonatus observat q. 3. de Baptismo, traditio semper hæc fuit, ut Minister ita diceret, quando baptizabat: ego te baptizo, &c. Controversia circa Baptismum hæreticorum, solum fuit super invocatione SS. Trinitatis. Et ideo in quaestione de Baptismo hæreticorum de ea solum solliciti fuerunt, non de expressione actûs baptizandi. De qua Patrum tempore hæretici cum Catholicis semper convenerunt. Et per hæc patet ad argumenta Stephani, Episcopi Tornacensis, & Morini.

CAPUT VIII.

Ad Baptismi valorem non solum exprimenda est Personarum Trinitas, sub proprijs & distinctis nominibus personalibus, sed & divina naturæ Unitas.

Exprimendam esse divinarum Personarum Trinitatem, sub proprijs & distinctis nominibus, constat ex dictis cap. 5. & 6. Solum addo tres Personas necessario exprimendas sub proprijs nominibus personalibus, id est significantibus propriam rationem Personæ. Hujus enim defectu S. Thomas q. 66. a. 5. ad 7. S. Bonaventura, Scotus, & Doctores communiter negant perici Sacramentum, si quis baptizet in nomine genitoris, geniti, & spirati. Quia voces Genitor, Genitum, Spiratum, ex vi significanti non important propriam rationem cujuscunque Personæ, sed actûs notionalis, nec sunt synonyma cum his, Pater, Filius, Spiritus sanctus. Quia vox genitum & genitor latius patet, quam vox filium & pater. Siquidem ex nobis generamus vermes, qui non sunt filii nostri. Ob eandem rationem plerisque videtur, non valere Baptismum collatum in nomine Ingeniti, Imaginis, & Doni, vel Auctoris, Unigeniti, & Doni. Tamen enim verba illa, in nomine Patris, & Filii, & Spiritûs sancti, S. Hilarius l. 2. de Trinit. explicat per illa, id est in confessione & Auctoris, & Unigeniti, & Doni; non ideo sic explicat, quod illa significant propriam cujuscunque Personæ rationem: sed quia significant realiter idem, sive quia idem sunt re, non formali significatione.

Exprimendam quoque divinæ naturæ unitatem, habemus ex Evangelio, in quo Christus baptizari iussit in nomine, non in nominibus Patris, & Filii, &c. ad unitatem illam exprimendam. Unde Hieronymus in cap. 4. ad Ephes. Non baptizantur in nominibus Patris, & Filii, &c. sed in uno nomine, quod intelligitur Deus. Et Ambrosius l. 2. de Sacram. c. 7. Noli mirari, quia dixi, unum nomen, una Majestas. Hoc est nomen, de quo dictum est, in quo oportet omnes salvos fieri. Et ratio est, quia Baptismus est Sacramentum fidei, in quo Christus exprimi voluit primum & præcipuum fidei mysterium, utique SS. Trinitatis, quod consistit in uno Deo, tribusque Personis.

79 Sequitur proinde, non valere Baptismum, collatum in nominibus Patris, & Filii, &c. ita S. Ambrosius, & S. Hieronymus locis citatis. S. Augustinus l. 3. contra Maximian. c. 22.

80 Quid si quis diceret: Baptizo te in nomine Patris, & in nomine Filii, & in nomine Spiritûs sancti? Bonacina d. 2. q. 2. p. 4. n. 3. negat valere. Quia per hoc non significatur naturæ unitas, sed pluralitas. Melius probaret, quia sicut forma Baptismi, quæ parte significat Trinitatem, eam significare debet voce significante Trinitatem, potius quam unitatem; ita quæ parte significat unitatem, eam significare debet voce significante unitatem, potius quam

Trinitatem, five potius aliquid unum, quam trinum. Vox autem *in nomine* ter repetita, non magis significat unum nomen, quam trinum.

- 81 In contrarium tamen est communis sententia, teste Leandro q. 15. quam Farvacius de Bapt. c. 3. q. 5. questiuone. 5. confutare dicit ex eo quod in veteri forma benedictionis Baptisterii (quam exhibet ex Severo Patriarcha Alexandrino) ter olim repetita fuerint verba *in nomine*. Sed quid inde? Fateor hinc quidem colligi quod trina repetitio verborum *in nomine* non necessario designet naturam divinam Trinitatem; sed non ideo designat unitatem, potius quam Trinitatem.
- 82 At (inquit) validus est Baptismus, si quis dicat: *Baptizo te in nomine Dei Patris, Dei Filii, Dei Spiritus sancti*. Fateor: sed hoc ideo, quia naturam divinam unitas satis exprimitur per *in nomine* numero singulari semel expressum.
- 83 Propterea Baptismus (de quo questio) mihi videtur anceps & dubius, ideoque sub conditione repetendus: Neque enim dubium submouet ordo Baptismi conscriptus a Severo Alexandrino, in quo haberi dicitur hæc forma, *baptizatur talis N. in nomine Patris amen. In nomine Filii amen. Et Spiritus sancti ad vitam seculi seculorum*; utpote quæ non videtur irrefragabilis esse authoritatis, uti nec forma Nestorianorum, qui in Palæstina ter repetere dicuntur *in nomine*. Unde non solus Bonacina invalidum censet ejuemodi Baptismum; sed & Antonius Coronius celebr. Controv. l. 2. Controv. 2. cap. 1. Filiucius tr. 2. n. 62. Neesen tr. 2. de Bapt. dub. 5. alique plures a Bonacina relati, sicut & a Dicaltillo de Bapt. disp. 1. dub. 5. n. 96.
- 84 Sequitur 3°. non valere Baptismum, sub hæc forma collatum: *Baptizo te cum Patre, & Filio, & Spiritu sancto*. Quia in ea forma non exprimitur divina naturam unitas, nec valet Baptismus nisi collatus evangelicis verbis, *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, quibus & naturam unitas, & Personarum Trinitas distinctè exprimitur.
- 85 Nec dicas cum Comitolo l. 1. respons. q. 9. has voces, *baptizo te cum Patre*, &c. æquipolentes esse cum illis, *in nomine Patris*, &c. contrarium enim constare videtur ex hoc quod per priores distinctè non exprimitur naturam unitas, uti per posteriores.
- 86 Sequitur 3°. non valere Baptismum collatum *in nomine primæ, secundæ, & tertie Personæ*. Quia in ea forma tres Personæ non exprimitur suo propriis nominibus personalibus, id est significandis proprietates personales singularum Personarum.

CAPUT IX.

Referuntur varie formæ, de quarum valore dubitare quis possit.

- 87 Prima forma est illius Sacerdotis, qui, ut referunt cap. retulimus de Baptismo, ex Latina Lingua imperitia, baptizabat dicendo: *Baptizo te in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Respondet Papa Zacharias, Baptismum esse validum. Quia ex circumstantia notæ prohibitæ & imperitiæ satis apparet, tres Personas SS. Trinitatis designari verbis illis.
- 88 Quod si ex malitia, non ex imperitia, sic aliquis baptizaret, idque ex circumstantiis appareret, certe verba illa neque per se sumpta, neque ex circumstantiis haberent sensum à Christo intentum. Ideoque videretur Baptismus, vel dubius, vel nullus, ut indicat Coninck hinc q. 6. n. 7.
- 89 Secunda est Carbonariae Leodiensis, lingua corrupta Leodiensis sic baptizantis: *Esan j'et batisse à*

nos des Pere, & des Filz, & des saint Espris. Cum enim vox gallica *des* sit apud Gallos pluralis numeri, Carbonaria illa baptizare videtur *in nomine Patrum, & Filiorum, & Spirituum sanctorum*. Respondeo tamen cum Marchantio resol. Pastor. de Sacram. tr. 1. c. 2. n. 1. Baptismum esse validum. Quia ex circumstantiis, & patrio modo loquendi itarum mulierum, satis apparet per corruptum illum loquendi modum non variari sensum à Christo intentum.

Tertia est hæc: *Ego te baptizo in nomine Patris, & sanctæ Crucis, & Spiritus sancti*. Hanc formam à Suarez non pene rejicit censet Gobat hinc n. 90. Quia per sanctam Crucem satis à Christianis intelligitur Christus. Valet autem hæc forma: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Christi, & Spiritus sancti*. Nichilominus respondeo non valere. Quia per sanctam Crucem distinctè non exprimitur persona Filii.

Quarta hæc est: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, & beate Virginis*. Ejus valorem pendere censet ab intentione Ministri. Valet enim, si illa additione solum petat intercessionem B. Virginis, vel solum intendat ipsam honorare honore ipsi d. bito. Secus si baptizare intencat in nomine B. Virginis, sicut in nomine Patris, & Filii, &c. Quia una sit natura Virginis, & Patris, &c. sicut una est natura Patris & Filii. Talis enim non intendit facere quod Christus intendit, & Ecclesia facit. Ita ferè S. Thomas q. 60. a. 8.

Quinta hæc: *Ego intendo te baptizare in nomine Patris, & Filii, &c.* Non valet, quia iammetipsum exprimat intentionem, non exprimit actum baptizandi, ejus expressio secundum decretalem Alexandri III. & iocundum Florentinum in instruct. Armen. necessaria est.

Sexta hæc: illius Sacerdotis, qui verè intendens baptizare, loco *Ego te baptizo*, per indeliberatum linguæ errorem dixit: *Ego te baptizo in nomine Patris, &c.* Valida fuit, nec repetenda. Quia mutatio unius literæ in aliam per inadvertentiam facta, in mente audientium gignere non potuit sentium substantialiter diversum à sensu Christi & Ecclesiæ, magis quam in primo & secundo casu supra. Non magis item, quam in casu quo per vitium linguæ Sacerdos, vel addit, vel omisit unam syllabam, v. g. dicendo: *Ego te baptizo in nomine Patris, &c.* Non magis denique quam in casu quo Sacerdos in Consecratione per linguæ crassitiam dicit: *Hoc est corpus meum*. De syllabam unam omittentibus, seu syncopeantibus ex linguæ vicio, notanda sunt verba Doctoris subtilis in 4. d. 3. q. 2. *Si subtrahatur (inquit) aliqua syllaba per synopen, non propter hoc destruitur forma. Non enim voluit Deus hominem omnino determinare ad verba in Sacramentis, ultra illum modum, quo verba sufficiunt ad exprimentum conceptum; sed cum synopa bene intelligit audiens conceptum loquentis. Nec audeam dicere, quod non vitans eam, peccat mortaliter, si non vitat ex contemptu, sed ex quadam infirmitate, vel inconsideratione humana, qua non præcavet omnibus, quantum possit.*

Septima hæc: *Ego te christizo, vel christiani*. 94 seu *Christianum facio in nomine Patris, & Filii, &c.* Non valet. Quia non exprimit actum abluendi.

CAPUT X.

Minister Baptismi.

DE eo can. constat de Consecr. dist. 4. sic statuitur: *Constat Baptisma solis Sacerdotibus esse tractandum, ejusque ministerium nec ipsi Diaconis explere est licitum, absque Episcopo, vel Pres-*